

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910. Andra Kammaren. Nr 47.

Lördagen den 14 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra kammare Adolf Jansson i Bråten lider af Gastritis acuta och till följd häraf är oförmögen att tillsvidare deltaga i Riksdagens förhandlingar, intygas härmed.

Stockholm den 14 maj 1910.

E. F. Hellberg,
Leg. läkare.

§ 2.

Herr statsrådet *Nylander* aflämnade Kungl. Maj:ts proposition angående tillstånd för delägarna i Gullbergs häradsallmänning att sälja viss del däraf.

Nämnda proposition bordlades på begäran.

§ 3.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrifvelse i anledning af en vid sistförflutna riksdag beslutad lag.

§ 4.

Vid föredragning härpå af Kungl. Maj:ts proposition angående disposition af förra kompaniechefsbostället Backa nr 1 och förra fanjunkarebostället Näs nr 1 i Södermanlands län, begärdes ordet af *Remiss af en proposition.*

Herr Thorsson, som yttrade: Herr talman! Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har nyss framlagt

Andra Kammarens Prot. 1910. Nr 47.

Remiss af en proposition. en proposition, och vi räkna i dag den 14 maj. Enligt grundlagen skulle Riksdagen med denna dag upphöra med sitt arbete.

(Forts.)

Den 15 maj skulle Riksdagen avslutas. Herr talmannen sade emellertid, att den kungl. propositionen skulle ägnas grundlagsenlig behandling. Jag har för min del svårt att fatta, huru det skall blifva möjligt att ägna grundlagsenlig behandling åt en proposition, som framlägges så sent i Riksdagen som denna.

Nu föreligger det till remiss en kungl. proposition, som framlades under gårdagen — om jag icke misstager mig — och hvilken det nu gäller att afsända till vederbörligt utskott. Om den praxis, som följts under den gamla ordningen, fortfarande skall bibehållas, nämligen att Kungl. Maj:t skall äga rätt att inkomma med propositioner hur sent Kungl. Maj:t behagar, så har det ingen stor betydelse, att Konung och Riksdag omändrat grundlagarna för att påskynda riksdagsarbetet, och det har ingen som helst betydelse i fråga om Riksdagens ledamöters rätt att i anledning af framlagda propositioner få 15 dagars motionstid för att eventuellt inverka på de beslut, som Riksdagen sedan kan komma att fatta i anledning af de framburna propositionerna. Det synes mig, att Riksdagens ledamöters rätt att dels väcka motioner, dels ock hafva tillbörlig tid på sig att granska och pröfva de ärenden, som framläggas, kringskäres i så betänkelig grad, att Riksdagen måste reagera mot att det i Riksdagens sista timma framlägges ett så stort antal propositioner, som skett särskildt vid denna riksdag.

När man sedan, som vi i går, erfar, hur regeringen söker vid alla tillfällen tillämpa grundlagarnas strängaste tolkning, så snart det gäller ärenden, där regeringen befarar, att Riksdagen vill ingripa på dess beslutanderättsområde, så synes mig konsekvensen bjuda, att Riksdagen och dess ledamöter också hålla på sin vederbörliga granskningsrätt i fråga om de propositioner, som framkomma.

Då grundlagarna icke fastslå någon tid för Riksdagens samvaro efter den 15 maj, och då ingen af Riksdagens ledamöter efter denna tid har någon som helst rätt att åtnjuta arfvode för sin vistelse här, så synes det mig vara mindre passande af regeringen att komma in med ärenden, hvilka fördröja Riksdagens arbete så som skett särskildt vid denna riksdag.

Herr talman! Jag ber därför att få yrka afslag på remiss af denna proposition.

Vidare anförde

Herr Zetterstrand: Herr talman! Då ordförandena i Riksdagens utskott här om året voro kallade att utarbета förslag till ändrade grundlagsbestämmelser, så uttalades i vårt utlåtande en liffig önskan, att regeringen måtte i god tid inkomma med

sina propositioner till Riksdagen. Men därvid gjordes undantag just beträffande hvad man kan kalla småärenden, frågor om jordupplåtelse, danaarf och dylika ärenden. Dessa äro sådana ärenden, som ofta inkomma till regeringen i sista stund, och på hvilka vederbörandes väl och ve kan bero. Det är därför af stor betydelse att få dem afgjorda snart, och de föranleda icke något nämnvärdt arbete inom Riksdagen. Sådana ärenden ansåg man borde få komma äfven ganska sent, om så behöfdes; andra större propositioner ville man däremot skulle komma i god tid.

Remiss af en proposition.
(Forts.)

Nu ger jag herr Thorsson fullkomligt rätt däri, att vid denna liksom föregående riksdagar tämligen sent inkommit flera ärenden af ganska vidlyftig betydenhet, hvilka inkräktat på Riksdagens arbetstid. Men angående ett af dessa ärenden fanns det en allmän önskan, att det skulle komma, nämligen sjukkaselagen. Beträffande däremot småärendena, tror jag man bör akta sig att lägga hinder i vägen för regeringen att framlägga dem, ty många enskilda personers rätt är beroende af att dessa snart handläggas, och de utgöra icke något hinder för vårt arbetes afslutande.

Herr talman! Jag ber att få hemställa om remiss af propositionen.

Friherre Palmstierna: Herr talman! Om jag tolkat herr Zetterstrands ord rätt, så menade han, att dessa småärenden angående jordupplåtelse o. d., som icke föranleda någon debatt i kamrarna, må passera, men att äfven herr Zetterstrand för sin del skulle vara böjd för att, därest några större propositioner eller sådana, som kunna vålla längre arbetstid för Riksdagen, framkomma, under sådana förhållanden själf vägra remiss.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, yttrade

Herr talmannen! I § 56 riksdagsordningen heter det: »Konungens propositioner, så ock motioner i ämnen, som tillhöra ständigt utskotts behandling, kunna icke till afgörande i kammare företagas, innan utskott däröfver afgifvit yttrande.» Därjämte heter det i § 58 riksdagsordningen: »När proposition eller motion första gången i kammare förekommer, skall den, så framt ej kammaren enhälligt densamma genast till utskottet förvisar, ligga på bordet till nästa sammanträde, då sådan hänvisning bör ske, därest frågan ej nedlägges eller, om den rör kammaren enskildt, eljest blifver afgjord. Hvarje ledamot äger i målet afgifva yttrande, hvilket jämväl till utskottet öfverlämnas; men ej må där af remissen till utskottet uppehållas.»

Jag kan följaktligen icke framställa proposition på herr Thorssons yrkande om afslag på remissen.

Remiss af en
proposition.
(Forts.)

Behagar kammaren hänvisa Kungl. Maj:ts förevarande proposition, åtföljd af nu afgifna yttranden, till behandling af jordbruksutskottet.

Härefter beslöt kammaren att öfverlämna ifrågavarande proposition jämte de i anledning af densamma inom kammaren nu afgifna yttrandena till jordbruksutskottet.

§ 5.

Vidare föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda statsutskottets utlåtanden nr 75 och 76.

§ 6.

Efter föredragning härpå af statsutskottets memorial nr 77, i anledning af Riksdagens genom gemensamma omröstningar fattade beslut i frågor rörande anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, blef utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 7.

Statsutskottets utlåtanden nr 78—82, som nu föredrogos, bordlades åter.

§ 8.

Härpå föredrogs bankoutskottets memorial nr 21, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens tionde hufvudtitel; och blefvo de i detta memorial föreslagna voteringspropositionerna af kammaren godkända.

§ 9.

Bankoutskottets härefter föredragna memorial nr 22, blef ånyo lagdt på bordet.

§ 10.

Föredrogs bankoutskottets memorial nr 23, angående de ordinarie anslagens under pensionsstaten belopp; och blef utskottets hemställan därvid bifallen.

§ 11.

Vidare föredrogos, men bordlades ånyo lagutskottets utlå-

tanden nr 46—49 samt Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtanden, nr 49 och 50.

§ 12.

Föredrogs Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 47, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot användande af denaturerad brännvin såsom berusningsmedel.

Utskottets hemställan bifölls; och skulle, jämlikt 63 § riksdagsordningen, detta beslut genom utdrag af protokollet delgifvas Första kammaren.

§ 13.

Vid föredragning härefter af Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 48, i anledning af Första kammarens beslut i fråga om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörandet af Post- och Inrikes Tidningars utgifvande m. m., blef utskottets hemställan bifallen.

§ 14.

Till afgörande förelåg nu jordbruksutskottets utlåtande nr 90, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition i fråga om anvisande af medel för vissa kostnader för domänstyrelsen. *Angående vissa kostnader för domänstyrelsen.*

I öfverensstämmelse med hvad Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, hemställde utskottet, att Riksdagen måtte

a) i riksstaten för år 1911 uppföra ordinarie anslaget för domänstyrelsen med oförändradt belopp eller således med 159,000 kronor; samt

b) för anställande af en extra amanuens hos domänstyrelsen samt för beredande åt styrelsen af ökade medel till renskrifningskostnader och vikariatsersättningar m. m. på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af 6,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande för ändamålet användas.

Vid utlåtandet fanns emellertid fogad reservation af herrar *Lundell, Jansson* i Krakerud, *Akerlund* och *Linders*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa, att Riksdagen måtte

a) i riksstaten för år 1911 uppföra ordinarie anslaget för domänstyrelsen med oförändradt belopp eller således med 159,000 kronor; samt

b) för beredande åt styrelsen af ökade medel till renskrifningskostnader och vikariatsersättningar m. m. på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af 3,600 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande för ändamålet användas.

Angående
vissa kostna-
der för do-
mänstyrelsen.
(Forts.)

Mom. a)

Utskottets hemställan bifölls.

Efter föredragning härpå af mom. b) begärdes ordet af

Herr Jansson i Krakerud, som anförde: Herr talman! Med stöd af den motivering, som finnes intagen i reservationen på sidan 14 i betänkandet, ber jag att få yrka afslag på utskottets hemställan och bifall till reservationen.

Härefter yttrade

Chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet Nylander: Herr talman, mina herrar! Det är, såsom herrarna funnit, på framställning af domänstyrelsen, som Kungl. Maj:t ansett sig böra af Riksdagen begära ifrågavarande medel för att därmed bestrida bland annat kostnaderna till arfvode åt en extra amanuens hos styrelsen. Det har nämligen visat sig, att arbetskrafterna hos sagda styrelse icke räcka till för att i behörig tid utreda och handlägga den stora mängd göromål, som där förekomma och under de sista åren där hopat sig. Enligt lämnad uppgift har målens antal ökats från 7,929 år 1906 till 9,833 sistlidet år, och alltså under dessa 3 år med omkring 2,000 st. Redan år 1907 erinrade domänstyrelsen därom, att, förutom de 3 nuvarande amanuenserna, borde anställas ytterligare 3 forstligt bildade amanuenser. Men detta ledde icke till något resultat, enär man först ville afvakta den förestående omorganisationen af skogsförvaltningen och verkningarna af den i samband därmed föreslagna utsträckningen af arbetstiden för den ordinarie personalen. Man har sålunda hittills måst söka hjälpa sig fram genom aulitande af mera tillfälliga biträden; men därigenom har också en del ärenden och arbeten, som rätteligen bort behandlas och utföras under ett visst år, måst uppskjutas, hvilket naturligtvis icke kan vara till allmänhetens fördel.

Reservanterna hafva åberopat den redan genomförda decentralisationen och anse för den skull, att någon ytterligare arbetskraft icke skulle vara erforderlig. Men jag ber att få meddela, att denna decentralisation har under den tid den tillämpats visat sig icke i afsevärd mån kunna bidraga till minskning af ärendenas antal, åtminstone icke i så hög grad, som man tänkt sig. Decentralisationen motsvaras till väsentlig del af ökade göromål till följd af skogshushållningens utveckling och däraf föranledda nya revirdelningar. Särskildt synes arbetsbördan på skogsbyråns andra afdelning, där ifrågavarande amanuens skulle tjänstgöra, röna högst ringa inverkan af denna decentralisation. Detta är ock fullt förklarligt och beroende därpå, att denna byrå, enligt

instruktionen, har att handlägga större delen af de allmänna ärenden, som röra skogsväsendet, särskildt ärenden angående skogslagstiftningen, hvilka ärenden naturligen icke beröras af decentralisationen, och som ingalunda komma att minska utan snarare ökas, i den mån ett mera intensivt skogsbruk skall kunna åstadkommas. Granskar man närmare målens antal och beskaffenhet på denna byrå, så finner man vid jämförelse t. ex. mellan åren 1908 och 1909, att visserligen de smärre och medelstora ärendenas antal något minskats, men att de större och mera omfattande ärendena ökats; och dessa större mål kräfvat helt naturligt mera arbete än de mindre. Äfven under innevarande års fyra första månader, januari till och med april, synes målens antal ha ökats, och man kan häraf näppeligen draga någon annan slutsats, än att arbetsbördan fortfarande stiger, och man måste finna, att den sålunda icke visat någon tendens till att vilja aftaga. Härtill kommer ock den omständigheten, att det gifvetvis är för ärendenas behandling och utredning betydligt fördelaktigare att få anlita ett mera stadigvarande arbetsbiträde, en amanuens, än endast för tillfället tillkallade biträden.

Då det sålunda synes mig uppenbarligen vara af stort behof påkalladt, att man icke allt för mycket sparar på arbetskrafterna i detta för vår skogsekonomi synnerligen viktiga ämbetsverk, vågar jag anhålla, att kammaren benäget ville bifalla utskottets förslag, som innebär detsamma som den kungl. propositionen.

Vidare anfördes ej. Sedan herr talmannen framställt propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till den af herr Lundell m. fl. afgifna reservationen, blef utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 15.

Till behandling upptogs vidare första särskilda utskottets utlåtande, nr 4, i anledning af väckt motion angående ytterligare lindring i främmande trosbekännares skyldighet att erlägga afgifter till svenska kyrkan, dess prästerskap och betjäning.

Uti en i Andra kammaren väckt motion, nr 259, hade herr *Byström* föreslagit, att Riksdagen ville besluta, att afgifter till svenska kyrkan eller hennes prästerskap eller betjäning, hvilka efter kyrkostämmas beslut eller eljest uttaxerades, skulle endast med hälften af det belopp, som eljest bort utgå, påföras medlemmar af sådan i riket befintlig församling af främmande kristna eller mosaiska trosbekännare, hvilken ägde rätt till offentlig religionsutöfning.

Utskottet hemställde, att förevarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Angående vissa kostnader för domänstyrelsen.
(Forts.)

Angående främmande trosbekännares afgifter till svenska kyrkan.

*Angående
främmande
trosbekännan-
res afgifter
till svenska
kyrkan.
(Forts.)*

Reservation hade emellertid afgifvits af herr *Byström*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen.

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, lämnades på begäran ordet till

Herr *Byström*, som yttrade: Herr talman, mina herrar! För 30 à 40 år tillbaka gaf Riksdagen det erkännandet åt den frikyrkliga verksamheten eller åt dissenters, att de fingo en lagstiftning, som gaf dem rätt att bedrifva sin verksamhet och utöfva sin religiösa bekännelse, men det dröjde ända till 1908, innan statsmakterna hade erkänt denna fria verksamhet så mycket, att den ansågs delvis kunna jämföras med statskyrkan ifråga om att kunna gagna ett statens ändamål. I den lagstiftning, som 1908 antogs, föreskrifves, att dissenters skola befrias till hälften från sin skatt för inkomst af kapital och arbete. Den andra hälften af deras skatt — här gäller endast skatt till kyrkan — skulle fortfarande betalas, därför att det ansågs, att statskyrkans präster utöfvade också en sådan statens borgerliga verksamhet, att den gagnade alla, oafsedt hvilken religiös bekännelse de tillhörde.

Nu gå krafven i den motion, jag framlagt, ut på, att de skola vara befriade till hälften äfven från skatt, som utgår af fastighet. Detta har nu utskottet icke velat gå med på. Mig synes, att det vore lika rätt, att dissenters befriades till hälften från denna skatt, som det är rätt, att de hafva befriats från hälften af skatt, som utgår af inkomst af kapital och arbete. Principen är ju densamma, och är det rätt i det ena fallet, är det också rätt i det andra. Exempel utifrån synas också tala för, att Riksdagen borde gå till mötes den rimliga framställning, som är gjord i denna min motion. Utskottet säger, att det icke föreligger någon utredning i afseende å detta ärende, och att man därför icke kan gå med på motionen. Så har det sagts jämt. Det sades äfven i fråga om den del af skatten, från hvilken dissenters nu äro befriade, men är denna befrielse berättigad, är det väl i detta fall så godt som en tillräcklig utredning. Så säger man också, att det är ett onus, som vidlåder fastigheten, och den som köper den fastigheten får vidkännas detta onus. Ja, det kan man säga äfven om tiendet, som utgår till statskyrkliga ändamål. Detta onus åligger äfven vissa fastigheter, och då kunde det också stå kvar, ty den, som köper fastigheten, får köpa den med beräkning, att det är utskylder på fastigheten. Men nu har Riksdagen ansett, att man icke bör förfara så, och då menar jag, att man i analogi med detta skulle befria dissenters från skatt, som utgår af fastighet till belopp, jag här föreslagit, ungefär på samma sätt, som dissenters äro befriade från skatt för inkomst af kapital och arbete.

I min motion förekommer ett uttryck, som jag ber att få säga några ord om. Det står på sid. 2 i detta betänkande: »Som synes gäller skattelindring allenast skatten för inkomst af kapital och arbete, men ej för inkomst af fastighet, som väl är den största inkomst-kategorien.» Vid ett tillfälle, då denna motion noga granskades, gjordes ett litet nummer af uttrycket »som väl är den största inkomst-kategorien», emedan det ansågs, att detta var vilseledande. Det beror på, hur man tolkar detta uttryck. Som vi veta, gäller befrielse för dissenters från en del af kyrk-skatten redan under nuvarande förhållanden, och om man går ut från ordet »är», finner jag af den vidlyftiga och sakliga utredning, som prästlöneregleringskommittén verkställt, att mitt använda uttryck väl kan försvaras. Där läser jag följande: »På grund af gällande lönerogleringar hafva, såsom kommitténs utredning i tab. 2 af tabellserien A gifver vid handen, församlingsavgifter till prästerskapets aflöning blifvit för ecklesiastikåret 1896—97 i hela riket — både landsbygd och städer — debiterade å jordbruksfastighet med kronor 3,699,450: 03 = 67.69 procent, å öfriga beskattningsföremål med kronor 1,765,734: 82 = 32.31 procent.

Dessa avgifter, tillhopa 5,465,184 kronor, fördelade sig på beskattningsföremålen högst väsentligt olika i städerna och på landsbygden. Under det att nämligen, med uteslutande af ören, summa avgifter i städerna utgjorde: af jordbruksfastighet kronor 44,223 = 7.85 procent, af öfriga beskattningsföremål kronor 519,467 = 92.15 procent, utgjorde däremot å landsbygden summa avgifter: af jordbruksfastighet kronor 3,655,226 = 44.58 procent, af öfriga beskattningsföremål kronor 1,246,267 = 25.42 procent.

Såsom synes af dessa siffror är den skatt, som nu utgår af fastighet, betydligt större än den skatt, som nu utgår af kapital och arbete. Med stöd af dessa siffror torde alltså min uppgift vara riktig. Däremot synes den kunna omkastas, om jag tänker mig, hvad som kommer att gälla, om lagförslaget kommer att antagas. Då vill det synas, såsom jag tagit närmare reda på, att inkomsten från andra skatteföremål än fastighet blir större. Jag har ansett mig böra nämna detta som en förklaring af saken, då det gjorts ett nummer af uttrycket »är den största inkomst-kategorien».

Herr talman, efter detta anförande, som kan anses nog i denna fåtaliga kammare, vill jag yrka, att Riksdagen ville besluta, att avgifter till svenska kyrkan eller hennes prästerskap eller betjäning, hvilka efter kyrkostämmas beslut eller eljest uttaxeras, skola endast med hälften af det belopp, som eljest bort utgå, påföras medlemmar af sådan i riket befintlig församling af främmande kristna eller mosaiska trosbekännare, hvilken äger rätt till offentlig religionsutöfning.

Innan jag slutar, får jag kanske erinra om, att ehuru jag själf begagnat uttrycket »främmande trosbekännare», därför att

*Angående
främmande
trosbekännare
res avgifter
till svenska
kyrkan.*

(Forts.)

*Angående
främmande
troshämnare
res afgifter
till svenska
kyrkan.*

Forts.)

det står i lagtexten, som jag citerat, så har jag dock för hvarje gång, jag gjort det, känt en inre opposition, en inre ovilja mot detta uttryck »främmande troshämnare», tillämpadt på svenskar, som hysa från lutherska statskyrkan afvikande åsikter, och som ej längre torde kunna likställas med dessa inflyttande utlänningar, som icke kunna vårt språk och icke heller ha en religion tillnärmelsevis lik den, som nu i många år varit dominerande i landet; dessa kunde man kalla främmande troshämnare, men svårigen folk, som blott i några afseenden afvika från statskyrkan; ty dessa frikyrkliga, vågar jag påstå, äro lika goda svenskar och lika fosterlandsälskande som trots några andra.

Jag ber till sist, herr talman, att få yrka bifall till min reservation.

Häruti instämde herrar *Jansson* i Krakerud, *Bogren* och *Andersson* i Stärte.

Vidare anförde:

Herr Söderbergh i Karlshamn: Herr talman! I lagen af den 16 oktober 1908 stadgas, att »avgifter till svenska kyrkan eller hennes prästerskap eller betjäning, hvilka efter kyrkostämmans beslut eller eljest uttaxeras, skola för inkomst af kapital eller arbete endast med hälften af det belopp, som eljest bort utgå, påföras medlemmar af sådan i riket befintlig församling af främmande kristna eller mosaiska troshämnare, hvilken äger rätt till offentlig religionsöfning». Anledningen till denna skatte-lindring har varit den, att det ansetts orättvist att tvinga medborgare, hvilka tillhörde af svenska staten själf erkända religions-samfund, till att vidkännas uppoffringar icke blott för vidmakthållande af egen kult utan därutöver jämväl för underhållande af en kyrka och ett prästerskap, af hvilka de på grund af sin religiösa öfvertygelse icke kunde hafva något gagn. Nu menar min ärade vän Byström, att om det är rätt, att dessa få lindring i skatten för inkomst af kapital och arbete, måste det vara lika rätt, att de befrias åtminstone till samma belopp från skatt för inkomst af fastighet. Häremot kunna emellertid befogade erinringar göras af såväl principiell som praktisk natur. Man kan väl icke gärna rimligen påfordra, att religiös beaktelse hos en tillfällig ägare af en fastighet skall inverka på skyldigheten att utgöra ett vid denna fastighet bundet onus. När fastighetsägaren åtkommit en fastighet behäftad med sådant onus, har han ingenting att beklaga sig öfver, om han måste vinkännas detta onus i fortsättningen. Sedan kan det ju vara på det sättet, att en fastighet ofta byter ägare. Ägarna kunna växla på ett och samma år. Den ena gången är det en, som tillhör svenska statskyrkan, den andra gången en, som tillhör ett främmande

religionssamfund. Det kan också inträffa, att fastigheten tillhör flera personer af olika religionsbekännelser. Hur skulle man då kunna lämpligen anordna skatteskyldigheten enligt sådana bestämmelser som herr Byström afser. Beloppen äro i öfrigt ganska ringa.

Äfven jag, min ärade vän Byström, måste göra ett litet nummer af Byströms påstående, att inkomst af fastighet är den största skattetekategorien; den är det åtminstone icke i förevarande fall. År 1904 uttaxerades för fastigheter, tillhörande främmande trosbekännare, ett belopp af 9,292:18 kr. Den lindring, som, i händelse herr Byströms förslag då skulle hafva varit genomförd, skulle kommit dissenters tillgodo, skulle ha uppgått till 4,646:09 kr., men motsvarande afgift af inkomst af kapital och arbete beräknades det året till 32,148:48 kr., och då hade det blifvit en lindring af 16,074:24 kr. eller i det närmaste 4 gånger så stort belopp som i förstnämnda fallet.

Ja, just därför att frågan är af så ringa ekonomisk innebörd, skulle jag ingenting haft att invända emot herr Byströms förslag, men det föreligger ingen tillräcklig utredning. Herr Byström har icke heller kunnat anvisa några anordningar för undanröjandet af de svårigheter, som skulle bli förenade med en sådan utvidgning af skattelindringen, som han föreslagit. Därför kan jag i sakens nuvarande skick icke annat än med utskottet hemställa, att herr Byströms motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Herr Byström: Herr talman, mina herrar! Det glädde mig att höra herr Söderberghs framställning, då han sade, att han för sin del icke skulle precis ha så mycket emot, att min motion kunde bifallas. Ty jag förstår, att han i denna fråga måste liksom också i går å ämbetets vägnar och dragande kall försvara utskottets hemställan. Men jag hoppas ändå, att kammaren skall finna, att det här är ett litet steg i religionsfrihetsriktning, som jag tycker det kan vara värdt, att kammaren observerar.

Jag medger, att det icke kan vara så stora summor, det är fråga om. De siffror, herr Söderbergh räknade med, äro icke de, som gått in i min beräkning. I fråga om dessa kyrkliga skatter räknade jag ut, hvilka som voro större, de som utgingo af fastighet eller de som utgingo af kapital och arbete. Af hvad som nu är gällande kan det väl icke bestridas efter de siffror, jag meddelat, att skatt, utgående af fastighet är största inkomst-kategorien. Så visa de af mig upplästa siffrorna.

Herr Söderbergh, vice ordförande i utskottet, åberopar de små siffror, det skulle bli fråga om för dessa dissenters enligt den statistik, som han användt. En prost sade en gång till mig, att dessa dissenters äro så fattiga och inneha så få fastigheter, hvarför det icke blir så stor skatt, som af dem till kyrkan utgår

*Angående
främmande
trosbekännare
res afgifter
till svenska
kyrkan.*

(Forts.)

*Angående
främmande
trosbekännan-
res afgifter
till svenska
kyrkan.*
(Forts.)

af fastighet. Men om de nu äro fattiga, skall man väl vara rättvis mot dem ändå. Det framgick af hans uttalande, som om han tyckt, att om de hade större förmögenhet, så att den där af utgående skatten blefve stor, skulle man med hänsyn till detta bestämma skattens uttagande. Den ene säger, att det är så litet, som på det sättet kan uppbringas, det är ingenting att räkna med, dessa dissenters äro ju så fattiga, och därför bry vi oss icke om dem. En annan säger, att om det gäller stora summor, bör icke kyrkan gå miste om den af dessa summor utgående skatten. Båda dessa synpunkter ha framställts. Jag tycker, att, vare sig det är större eller mindre belopp, som skulle utgå, är det principen man skall fästa sig vid. Man bör taga i öfvervägande därvidlag, om det är rätt, att dissenters befrias till hälften från denna sin skattskyldighet, och jag vågar fortfarande ha den meningen, att det är lika rätt i detta fall som i det af Riksdagen redan godkända ifråga om skatt för inkomst af kapital och arbete.

Jag vill också erinra om, att denna befrielse från skatt af fastighet för dissenters icke hädanefter kommer att ha större betydelse för kyrkan, då ju själfva skattesystemet skall omläggas. Jag har ju också erkänt, att skatt af inkomst och kapital hädanefter kommer att äfven när det gäller kyrkan, bli den väsentligaste delen, därför att systemet kommer att omläggas enligt det förslag, vi i går diskuterade.

Jag menar, att det skulle vara rätt och riktigt, och jag hoppas, att denna kammare, som förr visat välvilja mot dessa sträfvanden, också i dag vill visa denna välvilja mot detta förslag. Jag ber därför, herr talman, att fortfarande få yrka bifall till min reservation, och jag stödes därvid af de instämmanden, som redan gjorts.

Herr Jansson i Djursåtra: Herr talman! Man må ju kunna erkänna, att motionens syftemål kan vara värdt beaktande. Men äfven om motionärens förslag är välment, så måste man väl i alla fall taga någon hänsyn till, att här föreligger alls ingen utredning om, hur detta hans förslag skulle komma att taga sig ut, när det gäller afgifterna till prästerskapets aflöning, i församlingar, där det t. ex. finnes godsägare tillhörande annat trosamfund, som äga betydligt stora gods inom pastoratet.

Här förefinnes, som sagdt, ingen utredning alls om, hur reformen i sådana fall skall verka. Jag tänker särskildt på två fall, och jag skall hålla mig bara till dem. Vi hafva nämligen en kamrat här i kammaren — jag har naturligtvis ingen anledning att förtiga hans namn, det är greve Raoul Hamilton, — som äger ett mycket stort gods i sin hembygd, men icke blott den egendom, han själf besitter och brukar, utan han har äfven andra egendomar, som lyda under godset och brukas af andra

personer. Så ha vi en person, som tituleras påflig kammarherre och som är större godsägare i trakten af Stockholm. Om nu dessa herrar slippa ifrån att betala skatt för de fasta egendomar, som de äga inom resp. socknar och pastorat, är det alldeles gifvet, att andra måste på något sätt fylla ut och betala, hvad dessa bli befriade ifrån. Dessutom lär det väl äfven finnas rätt många judar, som kanske ha åtskilliga fastigheter såväl i stad som på landsbygd, och äfven om de delvis kunna vara befriade för sina personliga inkomster, lära väl en del af dem ha underlydande, som kunna vara af kristlig bekännelse och tillhöra statskyrkan, hvars prästerskap då måste ha besvär med dem. Det bör väl då finnas någon utredning, som visar, hur i dessa fall det skall tillgå, och hur reformen komme att verka, innan man så här på rak arm befriar dessa personer från skatt, vare sig det nu gäller jordbruks- eller andra fastigheter. Men det har, som sagts, icke motionären på något sätt visat. Han har icke ens begärt en skrifvelse i detta syfte.

*Angående
främmande
trosbekännan-
res afgiffter
till svenska
kyrkan.
(Forts.)*

För min del kan jag icke finna annat, än att utskottet sålunda haft anledning att afstyrka denna motion, hvarför jag ock, herr talman, yrkar bifall till utskottets förslag.

Härmed var öfverläggningen slutad. I enlighet med de därunder gjorda yrkandena gaf herr talmannen propositioner först på bifall till utskottets hemställan och vidare på afslag därå och bifall i stället till den af herr Byström i ämnet afgifna reservationen; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förstuämnda propositionen. Som votering emellertid begärdes af herr Byström, blef nu uppsatt, justerad och anslagen denna voteringsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller första särskilda utskottets hemställan i utskottets förevarande utlåtande nr 4, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren, med afslag å utskottets berörda hemställan, bifallit den af herr Byström i ämnet afgifna reservationen.

Omröstningen utföll med 97 ja mot 39 nej; och hade kammaren alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 16.

Herr *Tengdahl* aflämnade en motion i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anordnandet af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseeväsendet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 312, hänvisades omedelbart till särskilda utskottet nr 3.

§ 17.

Justerades protokollsutdrag.

§ 18.

Till bordläggning anmäldes:
bevillningsutskottets betänkande nr 23, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor, dels ock i ämnet väckta motioner; samt jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 91, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af viss del af köpeskillingen för ett af E. O. Sandström från kronopark inom Norrbottens län inköpt virkesparti samt en i ämnet väckt motion; och

nr 92, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inbetalandet af köpeskilling för af E. A. Lundkvist i Berg inköpt virke från kronopark inom Västerbottens län.

§ 19.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:
herr *Leander* under 3 dagar fr. o. m. den 18 maj.

Kammarens ledamöter åtskildes härpå kl. 12,10 e. m.

In fidem

Per Cronvall.